

Prosedyre for Kirkemøtets behandling av gudstjenestereformen

Det heter i Kirkemøtets forretningsorden § 6-3. om behandlingsform:

Kirkemøtet vedtar behandlingsform for de enkelte saker.

Saker av stor prinsipiell og praktisk betydning skal komme til behandling i minst to atskilte plenumssamlinger.

Det vises for øvrig til Kirkemøtets forretningsorden som følger vedlagt og som forutsettes lest.

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet vedtar følgende prosedyre for behandling av gudstjenestereformen:

1. Gudstjenestereformen får en foreløpig behandling på KM 2010 og endelig vedtak fattes på KM 2011. Dette innbefatter hovedgudstjeneste med nattverd, dåpsliturgi, tekstrekker og alminnelige bestemmelser.
2. Alle endringsforslag må legges fram på KM 2010, slik at de kan få både en kvalitetsmessig sikring og en læremessig behandling før gudstjenestereformen legges fram for vedtak på KM 2011.
3. Endringsforslag fremlagt på Kirkemøtet 2010 gjøres til gjenstand for komitébehandling på vanlig måte og eventuell prøvevotering.
4. Etter Kirkemøtet 2010 oversendes den foreløpig vedtatte hovedgudstjeneste med nattverd, samt dåpsliturgi, tekstrekker og alminnelige bestemmelser til Kirkerådet som forestår en behandling i samsvar med Regler for saksbehandling i liturgisaker. Kirkerådet har ansvar for å foreta nødvendig bearbeiding og kvalitetssikring av de innkomne forslag før saken går til Kirkemøtet for behandling og vedtak i 2011.
5. Endringsforslag fremmet i 2010, og som eventuelt opprettholdes etter prøvevotering setter under votering i 2011. Det kan ikke fremmes nye forslag under behandlingen i 2011.

Begrunnelse

Kirkemøtet i 2010 skal behandle gudstjenestereformen etter en lang fase med utredninger, utprøving og høring. Kirkerådet ønsker å legge til rette for en prosedyre som bidrar til å sikre faglighet og kvalitet i denne store og komplekse saken. Både Kirkemøtets og Bispemøtets (BM) roller i saksprosessen må sikres ivaretatt.

Kirkemøtet har ikke tidligere behandlet en så omfattende liturgireform. Forrige hovedreform i 1977 var før Kirkemøtet var etablert og det var et annet regelverk rundt behandlingen av liturgisaker.

Kirkerådet har på denne bakgrunn vedtatt at reformen behandles over to Kirkemøter. Det legges opp til en grundig førstegangsbehandling på Kirkemøtet i 2010. Det anbefales videre en prosedyre hvor endringsforslag til liturgien må legges fram under Kirkemøtet i 2010. Slik vil også endringsforslagene kunne inngå i en kvalitetssikring og i Bispemøtets læremessige uttalelse slik prosedyren for liturgisaker forutsetter.

En slik prosedyre vil ivareta de formelle bestemmelser knyttet til liturgisaker:

Bestemmelser og saksgang for liturgisaker

Ved kongelig resolusjon 13. oktober 2006 ble myndighet til å godkjenne alle gudstjenestelige bøker i Den norske kirke delegert til Kirkemøtet, jf. kronprinsregentens resolusjon av 26. oktober 1990, der Kongens myndighet etter Grunnloven § 16 til å fastsette liturgier for bruk i Den norske kirke ble delegert til Kirkemøtet.

Kirkemøtet har tidligere benyttet denne myndigheten i flere saker, blant annet ved vedtak av ny liturgi for gravferd 2002 og for vigsel 2003.

Saksgangen for liturgisaker er beskrevet i ulike bestemmelser. De mest sentrale er:

- Kirkeloven § 24 fjerde ledd
- Delegasjonsmyndighet, jf kgl.res. 13, okt. 2006, kgl.res 26. okt. 1990.
- Beskrivelse av Bispemøtets rolle. BMs forretningsorden kap.7
- Kirkemøtets vedtak i ”regler for saksbehandling i liturgisaker” fra 2004 beskriver saksgang og vedtaksprosess for liturgisak i Dnk. jf. KMs forretningsorden § 2-4.
- Den kongelige resolusjon av 13. okt 2006 var foranlediget av oppstarten av denne gudstjenestereformen, og er en konsekvens av den utviklingen som har skjedd på bakgrunn av opprettelsen av Kirkemøtet og kronprinsregentens resolusjon av 26. oktober 1990.

I henhold til *Regler for saksbehandling i liturgisaker* er følgende saksgang normalprosedyre for liturgisaker:

- Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) utvikler forslag til ny liturgi
- Kirkerådet (KR) har en foreløpig behandling av liturgiforslaget og sender det så ut på høring.
- Kirkerådet legger frem bearbeidet liturgi på bakgrunn av høringen og oversender det til Bispemøtet for læremessig uttalelse.
- Bispemøtet behandler foreslått liturgi og leverer en uttalelse som følger saken.
- Kirkerådet fremmer saken for Kirkemøtet.
- Kirkemøtet behandler og vedtar ny liturgi.

7.1 Kirkemøtets forretningsorden

Fastsatt av Kirkemøtet 1984. Sist endret 2007.

I forbindelse med Kirkevalget 2009 fastsatte Kirkemøtet særskilte regler for

Kirkemøtets forretningsorden (gjelder §§ 1-3 og 1-4, se side 130).

Kap. 1 Generelle bestemmelser

§ 1-1.

Kirkemøtet er det øverste representative organ i Den norske kirke.

Kirkemøtet skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære, jf. kl § 28.

§ 1-2. Tid og sted for Kirkemøtet

Kirkemøtet avholder årlige møter. Tid og sted for Kirkemøtet fastsettes av Kirkerådet. I ekstraordinære situasjoner kan Kirkerådet eller ¼ av medlemmene av Kirkemøtet innkalle møtet mellom de ordinære sesjoner.

§ 1-3. Medlemmer av Kirkemøtet

Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og 5 medlemmer valgt utenom bispedømmerådene (jf. kl § 24 første ledd). De medlemmer av Kirkerådet som er valgt på fritt grunnlag, er ordinære medlemmer av det første Kirkemøtet i den påfølgende valgperiode.

§ 1-4. Andre representanter på Kirkemøtet

Med tale- og forslagsrett møter:

- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv
- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte
- Avtroppende medlemmer av Kirkerådet som ikke er valgt på fritt grunnlag

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør
- Generalsekretærene i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd
- 1 representant fra kirkeavdelingen i Kultur- og kirkedepartementet

Med talerett i saker som angår egen virksomhet møter:

- 1 representant for Den norske Sjømannskirken/ Norsk kirke i utlandet
- 1 representant for Døvekirkenes fellesråd

Møtet kan gi talerett i enkeltsaker til andre personer etter forslag fra dirigenten.

§ 1-5. Møteplikt

Kirkemøtets medlemmer har møteplikt, jf. kl § 30. Dette gjelder også representanter med tale- og forslagsrett. Lovlig forfall meldes til Kirkerådet, som er ansvarlig for å innkalle varamedlem.

Hvis et medlem har forfall for 2 dager eller mer, innkalles i stedet varamedlem for hele møtet.

Varamedlem kan ikke innkalles for deler av møtet.

§ 1-6. Invitasjon av gjester

Kirkerådet i samråd med Mellomkirkelig råd inviterer aktuelle gjester til å delta under hele eller deler av Kirkemøtet.

§ 1-7. Protokoll

Det føres protokoll fra møtet. Denne skal inneholde:

- En oversikt over saksliste og program m.v. for møtet.
- De medlemmer og representanter som er til stede under møtet.
- Liste over hvem som hadde ordet til de ulike sakene.
- De innstillinger og forslag til vedtak som er fremlagt i de ulike saker.
- Møtets valg og beslutninger.

Det tas fullstendig lydopptak fra forhandlingene.

§ 1-8. Åpent / Lukket møte

Kirkemøtet er åpent, men kan vedta å holde lukkede samlinger. Vedtak om dette fattes med

Kap. 2 Saker til behandling

§ 2-1. Melding av saker

Følgende instanser kan melde saker til behandling av Kirkemøtet.

- Regjeringen,
- Kirkedepartementet,
- Kirkerådet,
- bispedømmerådene,
- medlemmer av Kirkemøtet,
- Bispemøtet,
- Ungdommens kirkemøte.

Andre som ønsker å melde saker til behandling, må gjøre det gjennom en av de nevnte instanser.

§ 2-2. Meldefrist

Saker som ønskes behandlet, må meldes til Kirkerådet senest 14 uker før møtet. Skriftlig begrunnelse for saken må foreligge til samme tid i Kirkerådets sekretariat. Kirkerådet kan etter egen vurdering føye til saker som kommer opp etter nevnte frist.

§ 2-3. Forberedelse og møteinnkalling

Kirkerådet fremmer, forbereder og tilrettelegger saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger, jf. kl. § 25 annet ledd.

Kirkerådet ved leder innkaller medlemmene av Kirkemøtet senest 5 uker før møtet. Saksliste og saksdokumenter skal følge med innkallingen. Det redegjøres for saker som er meldt til behandling, men som ikke er satt opp på sakslisten. Kirkerådet har det praktiske ansvar for gjennomføring av møtet.

§ 2-4. Spesielle saker

Saker av læremessig karakter forelegges Bispemøtet før behandling i Kirkemøtet. Saker som omhandler kirkens liturgi og salmebok, skal være behandlet i henhold til reglene for saksbehandling i liturgisaker før endelig vedtak om ordninger fattes.

Dersom en tilråding som har minst 2/3 flertall i Bispemøtet, ikke får flertall i Kirkemøtet, sendes saken tilbake til Bispemøtet. Ved annen gangs behandling i Kirkemøtet stilles krav om minst 2/3 flertall dersom vedtaket ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilråding.

Kap. 3 Åpning og konstituering

§ 3-1. Åpning og registrering

Kirkemøtets åpning foretas av Kirkerådets leder, som også leder møtet frem til dirigentskapet er valgt.

Kirkerådets sekretariat sørger for registrering av møtedeltakere. Endringer i forhold til utsendt deltakerliste offentliggjøres av dirigenten.

§ 3-2. Dirigentskap

Kirkemøtet velger for hvert møte et dirigentskap på tre medlemmer med personlige varamedlemmer.

Begge kjønn skal være representert.

Dirigentskapet velges med vanlig flertall.

Kirkerådets sekretariat har ansvar for opptellingen.

Dirigentskapet overtar ledelsen av møtet så snart valget er avgjort.

Når Kirkemøtet utformer en hilsen, skal denne underskrives av dirigentskapet/dirigenten.

§ 3-3. Godkjenning av innkalling og saksliste

Dirigentskapet leder godkjenning av innkalling og saksliste samt behandlingsform for møtet. Under konstitueringen kan medlemmer fremme forslag om ekstra saker til behandling, såfremt det kan godtgjøres at sakene er foranlediget av en kirkelig og/eller samfunnsmessig situasjon som ikke forelå da anmeldelsesfristen for saker utløp,

Forslagsstilleren gis anledning til en kort saksorientering med begrunnelse, før Kirkemøtet avgjør om saken skal komme til behandling.

Minst 2/3 av Kirkemøtet må gi sin tilslutning til dette. Slike saker skal normalt komitébehandles på vanlig måte.

§ 3-4. Tellekorps

Det oppnevnes tellekorps bestående av 5 representanter fra sekretariatet.

I det første møte i perioden velges for fire år medlemmer av protokollkomité, valgkomité og Kirkemøtets øvrige komiteer.

Blant Kirkemøtets medlemmer velges 3 medlemmer til protokollkomiteen og 5 medlemmer til valgkomiteen alle med personlige varamedlemmer.

Protokollkomiteen skal:

- Godkjenne og underskrive Kirkemøtets vedtaksprotokoll ved avslutningen av Kirkemøtet.
- Påse at Kirkerådets, Mellomkirkelig råds og Samisk kirkeråds avgjørelser er i samsvar med Kirkemøtets vedtak.
- Gjennomgå protokoller fra Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd med dertil hørende arbeidsutvalg og legge frem innstilling for Kirkemøtet.

Nærmere retningslinjer for protokollkomiteens arbeid fastsettes av Kirkemøtet.

Kap. 4 Dagsorden

§ 4-1. Dagsorden

Kirkemøtet arbeider dels gjennom plenumssamlinger

og dels gjennom komiteer oppnevnt av Kirkemøtet.
Kirkemøtet fatter vedtak om dagsorden. Forslag om endret dagsorden fremlegges for og fremsettes av dirigentskapet. Forslaget om endret dagsorden skal være begrunnet. Vedtak om endret dagsorden krever alminnelig flertall.

Kap. 5. Komiteene

§ 5-1. Fordeling i komiteer

Kirkemøtets medlemmer og andre med taleog forslagsrett, fordeles for hele valgperioden på faste komiteer innenfor de saksområder som møtet skal arbeide med. Kirkerådet fastsetter komiteenes saksområder, jf. § 4-5 første ledd. Andre komiteer oppnevnes etter behov. Komiteene arbeider mens Kirkemøtet er samlet.

§ 5-2. Komité sammensetting

Det enkelte bispedømmeråd skal på forhånd fremlegge forslag til hvordan rådets medlemmer fordeles på de faste komiteene. Forslaget skal innsendes til sekretariatet 10 uker før møtet. Bispedømmerådene og møtets geistlige og leke medlemmer bør være forholdsmessig representert i komiteene. Dersom en komité finner det ønskelig med en endring av antall medlemmer, fremlegges forslag om dette for Kirkemøtet.

§ 5-3. Komité ledelse

Kirkemøtet velger leder i de enkelte komiteer. Lederen innkaller til komité møtene. Komiteene velger selv nestleder og eventuelle saksordførere. Kirkemøtet skal gjøres kjent med valgresultatet.

§ 5-4. Arbeidsform

Komiteens møter er lukket. Komiteen velger selv arbeidsform, og kan innkalle sakyndige personer til sine møter. Komiteen kan også innhente uttalelser. Kirkerådet sørger for sekretærhjelp til komiteene.

§ 5-5. Innstilling

Saker behandles vanligvis minst to ganger i komiteen, og skal resultere i en kortfattet skriftlig innstilling til Kirkemøtet. Innstillingen skal inneholde en begrunnelse for det eller de forslag som fremlegges.

Innstillingen undertegnes av komitéleder og saksordfører i komiteen.

§ 5-6. Protokoll

Det føres protokoll fra komiteens møter. Protokollen undertegnes av komitéleder og sekretær.

Kap 6. Plenum

§ 6-1. Fremmøte

Kirkemøtet kommer sammen i plenum til fastsatte tider.

Fravær meldes til dirigentskapet. Eventuelle permisjoner må godkjennes av dirigentskapet.

§ 6-2. Tidsfrister i plenum

I saker som har vært behandlet i en av komiteene, skal innstilling foreligge utdelt minst

én time før sesjonen begynner.

§ 6-3. Behandlingsform

Kirkemøtet vedtar behandlingsform for de enkelte saker.

Saker av stor prinsipiell og praktisk betydning skal komme til behandling i minst to atskilte plenumssamlinger.

Innstillingen fra komiteene fremlegges i plenum av saksordfører eller et annet medlem av komiteen. I saker hvor komiteen er delt, kan en representant for mindretallet presentere mindretallets begrunnelse og alternative forslag.

Taletid gis av dirigenten.

§ 6-4. Endringsforslag

Forslag som et medlem ønsker å få tatt opp til votering, skal gis dirigentskapet skriftlig umiddelbart etter at det er fremsatt, påført forslagsstillers navn. Normalt fremmes endringsforslag i starten av debatten.

Kap 7 Om debatten

§ 7-1. Hvordan tegne seg/replikk

Under debatt i plenum melder man seg til innlegg ved å vise navnelapp. Replikk til innlegg får man ved å vise navnelapp og to fingre.

Det tillates to replikker og én svarreplikk i forbindelse med hvert innlegg.

Innlegg til dagsorden, forretningsorden, voteringsorden eller for å oppklare åpenbar misforståelse får man ved å vise navnelapp og si "til dagsorden", "til forretningsorden", "til voteringsorden" eller "til oppklaring av åpenbar misforståelse". Slike innlegg skal slippes til utenom talerlisten, og bare omhandle saksbehandlingen, ikke selve saken.

I behandlingen av sakene på sakslisten, kan dirigentskapet la representant for komiteen, Kirkerådets leder og direktør slippe til utenom talerlisten for å svare på spørsmål eller oppklare misforståelser.

Forslag i saksspørsmål som ikke gjelder dagsorden, forretningsorden eller voteringsorden, skal formes skriftlig og leveres dirigentskapet.

§ 7-2. Taletid

Dirigentskapet kan når som helst innføre begrensning i taletid. Herunder kan det gis lengre taletid eller anledning til sluttinnlegg for forslagsstillere eller spesielt berørte.

Før dirigenten setter strek for en debatt, må alle forslag som det skal votes over, være presentert, og det må gis anledning til å tegne seg mellom vedtaket om og gjennomføringen av å sette strek, og talelisten skal refereres.

§ 7-3. Ferdigstillelse

Når et spørsmål er satt under debatt, må ikke møtet heves før spørsmålet er avgjort ved avstemning eller forsamlingen har vedtatt at forhandlingene skal utsettes.

§ 7-4. Stemmeplikt

Kirkemøtets medlemmer har stemmeplikt, jf. kl. § 30. Det er likevel anledning til å stemme blankt ved personvalg.

Et medlem som ikke er til stede når dirigenten

erklærer at en sak er tatt opp til votering, deltar ikke i avstemningen. De medlemmer som er til stede, må ikke forlate salen før voteringen er ferdig.

§ 7-5. Om avstemninger

Når samtlige som har fått ordet har holdt sine innlegg, erklærer dirigenten diskusjonen for avsluttet, redegjør for de fremsatte forslag til vedtak og hvorledes voteringen vil foregå.

Saken tas opp til votering.

Avstemning foregår enten ved å vise stemmetegn eller ved skriftlig avstemning.

Vedtak i Kirkemøtet treffes med alminnelig flertall av de stemmer som avgis, hvis ikke annet er fastsatt.

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er dirigentens stemme avgjørende.

§ 7-6. Avstemning ved personvalg

Ved personvalg kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning. Ved personvalg er den eller de valgt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning blant de(n) kandidaten(e) som fikk flest stemmer og eventuelt de(n) kandidaten(e) som fikk nest flest. Ved denne er den eller de valgt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres hvem som er valgt ved loddrekning. Ved personvalg presenteres kandidatene av valgkomiteen. Kirkemøtet gis anledning til å komme med andre forslag til kandidater. Disse må være forespurt på forhånd. (For valg av Kirkeråd, se egne regler.)

Dersom valget foregår skriftlig, skal det på stemmeseddelen føres opp så mange navn som det antall som skal velges. Dersom noen skriver flere navn, skal det eller de navn som står sist på stemmeseddelen ikke telles med. Lister med for få navn skal ikke forkastes. Dersom det er avgitt blanke stemmer skal disse telles med ved opptellingen for å fastslå om møtet er beslutningsdyktig, men ikke telle med i selve stemmeoppgjøret.

Kap. 8 Andre bestemmelser

§ 8-1. Forholdet til annet lovverk

For Kirkemøtet gjelder bestemmelsene i forvaltningsloven og offentlighetsloven, jf. kl. § 38.

§ 8-2. Endringer i forretningsorden

Endringer i denne forretningsorden krever 2/3 flertall.

Følgende særskilte regler i Kirkemøtets forretningsorden fastsettes som følge av valgordningsforsøkene i 2009:

§ 1-3 skal lyde:

Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og leder av Samisk kirkeråd.

§ 1-4 skal lyde:

Med tale- og forslagsrett møter:

- leder av Mellomkirkelig råd, såfremt

vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet

- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte
- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv
- avtroppende medlemmer av Kirkerådet.

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør
- generalsekretærene i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd
- 1 representant fra kirkeavdelingen i Kultur- og kirkedepartementet
- representanter fra kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefelleskap med.

Med talerett i saker som angår egen virksomhet møter:

- 1 representant for Den norske Sjømannskirken/ Norsk kirke i utlandet
- 1 representant for Døvekirkenes fellesråd.

Møtet kan gi talerett i enkeltsaker til andre personer etter forslag fra dirigenten.

Endringene gjøres gjeldende ved valg av Mellomkirkelig råd og ledervalg til Mellomkirkelig råd på Kirkemøtet 2010, samt for § 1-4, første ledd, ved Kirkemøtet i 2012.